

‘Samen Sterk door robotisering’

Verslag Ronde Tafel 2 november 2017

Smart Robotics, Best

1. Brabant aan de Robot

Begin 2017 is door BrabantKennis, BrabantAdvies, de BOM en Beagle Brabant een longread gepresenteerd over de kansen voor robotisering in Brabant: **'Brabant aan de Robot'**. Conclusie daarin was dat onze regio bij uitstek is toegerust om een prominente rol te spelen in de ontwikkeling en fabricage van nieuwe, technisch geavanceerde interactieve robots. Daarbij werd vastgesteld dat weliswaar al **de nodige initiatieven lopen**, maar dat deze **nog sterk versnipperd** zijn.

Medio dit jaar is het thema robotisering verder besproken in **PACT Brabant**, het platform voor regionaal arbeidsmarkt- & onderwijsbeleid bestaande uit wethouders van de (middel)grote steden, directeuren van kennisinstellingen en de vakbonden.

Vastgesteld is dat de ontwikkelingen rond robotisering & reshoring dusdanig ingrijpend van karakter zijn voor de regionale (arbeids)markt dat extra actie is geboden.

Deze vragen van strategische aard zijn na de bespreking in het PACT in klein comité doorgesproken met gedeputeerde Bert Pauli. Daarbij is afgesproken na te gaan of er **draagvlak is** om te komen tot **een 'slim consortium'**, een team dat de Brabantse ontwikkelingen op het gebied van robotisering aanjaagt en in stroomversnelling kan brengen.

Om het draagvlak voor dit consortium te peilen, is op donderdag 2 november een Ronde Tafel bijeenkomst georganiseerd. Bedrijven en kennisinstellingen die zich met de robotthematiek bezig houden, gingen met elkaar in gesprek. Via infodeling en discussie is verkend hoe Brabant robotisering beter op de kaart kan zetten en hoe een Robot Consortium hierbij van pas komt.

Er is bewust voor gekozen om de ontwikkelingen qua robotisering zo dicht mogelijk 'bij de bron' te peilen. Bedrijven en wetenschappers die dag in dag uit met robottechnologie bezig zijn, weten wat er speelt. Daarom zijn zij uitgenodigd. Andere partijen (overheid, bonden e.d.) komen in een latere fase aan tafel.

De deelnemers aan de Ronde Tafel zijn actief in de volgende fasen van robotisering:

- R&D
- Toegang (*het delen van nieuwe ontwikkelingen met de markt*)
- Implementatie
- Continue ontwikkeling & scholing

De volgende personen namen deel aan de Ronde Tafel:

Bert Pauli	<i>Gedeputeerde Economie en Internationalisering</i>
Maarten Hoogwout	<i>Directeur WWA</i>
Mark Menting	<i>Directeur Smart Robotics</i>
Josje Verbeeten	<i>Directeur Robotacademie, initiatief Smart Robotics</i>
Gerbert van de Ven	<i>CEO Avular</i>
Toine van de Ven	<i>Directeur Capi Europe</i>
Raimondo Cau	<i>CTO Microsure</i>
Jan Pelle	<i>Directeur BOM</i>
Paul Groenland	<i>Directeur Focal Meditech</i>
Liza Boormans	<i>Team manager Blue Jay Eindhoven</i>
Iza Linders	<i>Lid team Bluy Jay Eindhoven</i>

Ton Wilthagen
Robbert Coenmans
Jan Willem Stad
Ellen Kroese
Carmen de Jonge

Alwin Groen
Leo Dubbeldam
André van Gils

Hoogleraar Reflect Universiteit van Tilburg
Reflect, Universiteit van Tilburg
Afdelingshoofd Economische Zaken Provincie N-B
Directeur BZW
directeur Wissenraet Van Spaendonck /
kwartiermaker Reshoring Connection
Sociaal economisch adviseur Brabant Advies
Directeur BrabantAdvies
Secretaris Pact Brabant

2. Verslag van de bijeenkomst:

Voorzitter Leo Dubbeldam opent de vergadering en heet iedereen van harte welkom. Vervolgens geeft hij het woord aan Gedeputeerde Bert Pauli, die een woord van inleiding geeft. Pauli dankt de deelnemers hartelijk voor hun aanwezigheid en geeft aan dat robotisering een thema van belang is voor Brabant. Er liggen vele mogelijkheden om het onderwerp beter op de kaart te zetten en daar gaat hij deze middag graag met de aanwezigen over in gesprek.

Toine van de Ven, directeur van Capi Europe, reageert op de introductie van de heer Pauli. Hij is het er volledig mee eens dat de marketing qua robotisering in Brabant beter kan en moet. “De beeldvorming moet veranderen,” aldus Van de Ven. “De angst dat de robot banen weghaalt is totale onzin. Daarvoor in de plaats dient ruimte te komen voor positiviteit. Laten we daar op inzetten.”

Vervolgens geven vier deelnemers een pitch over hun organisatie. Voor elk van de fasen van robotisering (R&D, Toegang, Implementatie, Continue ontwikkeling & scholing) komt één van hen aan het woord.

R&D (Mark Menting, Smart Robotics):

Smart Robotics is een uitzendbureau voor robots, gevestigd in Best. Smart Robotics levert robots in diverse afzetmarkten, variërend van voedingsmiddelen tot de bouw en logistiek. Mark Menting vertelt dat het zijn ambitie is om robots ‘uit de kooi’ te halen. Dat wil zeggen: het imago wegpoetsen van de robot als gevaarlijk machine met een stalen kooi eromheen en de robot opnemen in het productieproces in samenwerking met het menselijk personeel.

Toegang (Ton Wilthagen, Tilburg University):

Ton Wilthagen, oprichter van de Brabant Robot Challenge, vertelt over het initiatief. Verleden jaar is de eerste editie van de Challenge gehouden, die multidisciplinaire studenten met oplossingen laat komen voor robotvraagstukken. Bedrijven kunnen een case rondom robotisering indienen, studenten kunnen door deel te nemen studiepunten verdienen. In 2018 wil Wilthagen de Robot Challenge verder uitbreiden door meerdere organisaties aan het initiatief te verbinden. Het thema dat centraal staat is robotisering & zorg.

Continue ontwikkeling & scholing (Liza Boormans, Team Blue Jay Eindhoven):

Team Blue Jay Eindhoven is een studententeam dat een ‘indoor drone’ heeft ontwikkeld. Het gaat om een drone die ingezet kan worden op zorgtaken in huis. Momenteel is het team bezig om de drone onder de aandacht te brengen bij zorginstellingen. Daarvoor worden verschillende gesprekken gevoerd. Een team van tussen de 10 en 20 internationale studenten is met de drone aan de slag, die reageert op veranderingen in licht, geluid en beweging.

Implementatie (Carmen de Jonge, Reshoring Connection):

Reshoring Connection is een organisatie, die zich richt op het terughalen van arbeidsprocessen vanuit het buitenland naar Nederland. Via de inzet van robots kunnen (fabrieke)processen goedkoper en beter worden uitgevoerd in eigen land, waarbij mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt tevens aan werk kunnen worden geholpen. Capi Europe is één van de bedrijven die reshoring in de praktijk heeft toegepast. Carmen, ziet dat veel bedrijven nog onbewust zijn van de mogelijkheden, dat r&d op specifieke productieprocessen voor het mkb in de kinderschoenen staat en dat dergelijke trajecten kapitaalintensief zijn. Ze roept op tot een betere implementatie op de werkvloer met facetten als R&D, Scholing, maar ook kapitaal en tot een betere promotie & marketing (“robots zijn niet eng”).

Na de pitches gaan de deelnemers in gesprek aan de hand van de volgende vragen:

- Moet en kan Brabant sterker als robotregio op de kaart worden gezet? Missen we kansen als we doorgaan op de huidige weg? En zo ja, waar gaat het dan om?
- Zo ja, hoe krijgen we een stevige gezamenlijke agenda? Moet dan worden ingezet op het oprichten van een consortium? Of moet worden gekozen voor een lichtere vorm zoals bijvoorbeeld een platform?
- Wie kan welke rol pakken? Hoe zien jullie je eigen rol in dit verband?

Hieronder volgt een globale weergave van het gesprek:

Moet en kan Brabant sterker als robotregio op de kaart worden gezet? Missen we kansen als we doorgaan op de huidige weg? En zo ja, waar gaat het dan om?

Paul Groenland (Focal Meditech): “De ontwikkelingen qua robotisering gaan snel. Er wordt wel eens gedacht dat we de technieken uit het buitenland kunnen halen en dat het dan wel goed zit. Maar dat is niet zo. Japan gaat het niet voor ons oplossen. Ik ben zelf in Japan geweest en zie dat die maatschappij een andere is dan de Europese. Wat er nodig is, is aandacht voor de sociale implementatie van de technieken. Er is grote aandacht nodig in Nederland voor de implementatie richting de maatschappij.”

Ellen Kroese (VNO-NCW Brabant Zeeland): “Wij zien dat ondernemers niet weten wanneer ze moeten inspringen op de ontwikkelingen. Het zal helpen om hen mee te nemen bij de implementatie van robotica op de werkvloer.”

Mark Menting (Smart Robotics): “En laten we het beter promoten. Delft weet het goed te verkopen en lijkt nu de nummer 1 robotregio van Nederland te zijn, terwijl er in Brabant meer gebeurt.”

Toine van de Ven (Capi Europe): “Daar ben ik het mee eens. Maar laten we dan wel spelregels afspreken, over hoe die marketing & promotie verloopt.”

Gerben van de Ven (Avular): “En bovenal moet er geld verdiend worden met robotisering.”

Bert Pauli (Gedeputeerde Provincie Noord-Brabant): “Ik merk dat de discussie op verschillende lagen speelt. Je hebt robotisering als economische driver om geld mee te verdienen, de implementatie op de werkvloer en de verbinding met het onderwijs. Wellicht is het slim om een

dynamisch programma te vormen per onderwerp. In groepen per onderwerp kan men met de betrokkenen aan de slag.”

Ton Wilthagen (Tilburg University): “Daarop inhakend: er is in ieder geval een scholingsfonds nodig. Zodat de verbinding met het onderwijs gemaakt kan worden. Daarvoor zou het ideaal zijn om met een kenniscoalitie te komen. Met daarbij een investeringsfonds voor bedrijven.”

Carmen de Jonge (Reshoring Connection): “En er is toegang en kennis op maat nodig voor de MKB-bedrijven, zodat zij echt op de werkvloer aan de gang kunnen met robotisering: hoe kunnen processen gerobotiseerd worden, wat vergt dat aan investering en wat betekent dat voor scholing van hun personeel bij de implementatie en omgang met robots.”

Gerben van de Ven (Avular): “Dergelijke initiatieven kan ik onderschrijven. Ik heb voor mijn bedrijf (drones in de agrarische sector) uiteindelijk een Chinese investering moeten gebruiken. Nederlanders durfden niet te investeren. De ontwikkelingen in het buitenland op dit vlak gaan veel sneller. We hebben wat in te halen. Daarom zie ik veel meer in de investering in bedrijven in plaats van in een kennisplatform.”

Voorzitter Leo Dubbeldam (BrabantAdvies) vat vervolgens de discussie samen, aan de hand van wat er is gewisseld. De kernthema's zijn volgens de heer Dubbeldam als volgt:

- Bundelen van kennis & kunde
- Het ontwikkelen van een 'common brand' (marketing en promotie)
- Instellen van een scholingsfonds
- Het opzetten van een kenniscentrum voor MKB-bedrijven

Hierna wordt het gesprek vervolgd tot aan de pauze.

Jan Pelle (BOM): “Ik zou zeggen: focus je op de bedrijven die wel willen, de ondernemers die enthousiast zijn. Zijn er ontzorgingsformules te bedenken voor dit soort bedrijven?”

Iza Linders (Team Blue Jay Eindhoven): “Kijk vooral ook naar de gebruiker. Wij komen veel bij zorginstellingen en het valt ons op dat de directie vaak nauwelijks iets weet over de werkvloer. Het kost veel gesprekken om bij de eindgebruiker, de verzorger, terecht te komen. Terwijl dat de persoon is waar het om gaat en waar je mee in gesprek wilt komen.”

Ton Wilthagen (Tilburg University): “De Brabant Robot Challenge kun je inzetten op meerdere sectoren, naast de zorg bijvoorbeeld ook de logistiek. Waarom spreken we geen 'robot-eindtermen' af voor op diploma's? Dat je kunt zeggen: deze student heeft kennis van robotisering.”

Ellen Kroese (VNO-NCW Brabant Zeeland): “Ik zie wel wat in een model voor samenwerking tussen onderwijs & bedrijfsleven. Waar mogelijk verbinden we daaraan een 'kwantitatieve lat', bijvoorbeeld: komend jaar hebben we 300 bedrijven geïnformeerd over de mogelijkheden van robotisering.”

3. Vervolgacties

Vervolgens is het tijd voor een pauze. Na een warme maaltijd gaan de deelnemers nog een kwartier met elkaar in gesprek, waarbij vervolgacties worden geformuleerd. Op basis van de bespreking zijn de vervolgacties als volgt:

Er zijn drie 'concrete acties' op basis van de bespreking:

- **Onderwijs:** Aanhaken van opleidingen
- **Bedrijven:** Bereiken van MKB-bedrijven
- **Samenleving:** Robots in de zorg ('cure & care')

De uitwerking van deze drie acties is als volgt:

Bedrijvenkant ('bereiken van MKB-bedrijven'):

Aan de bedrijvenkant is er een 'noodzaak tot uitvoering'. Er is een duidelijk belang voor bedrijven om haar personeel 'robotproof' te maken. Met name voor het standaard bedrijfsleven is dit van belang: de MKB'er die niet als vanzelf met de technologie in aanraking komt.

Aan de werkzaamheden wordt een kwantitatief doel gehangen:

- Het benaderen van 300 bedrijven in 3 jaar volgens onderstaand schema

	2018	2019	2020
Jaarlijks aantal benaderde bedrijven	50	100	150
Jaarlijks aantal benaderde werknemers	750	1000	1250

Verantwoordelijke vanuit projectgroep:

- Ellen Kroese, VNO-NCW Brabant Zeeland

Deze component wordt verder uitgewerkt i.s.m. de volgende partijen:

- VNO-NCW Brabant Zeeland
- BOM
- Provincie Noord-Brabant
- Reshoring Connection

Onderwijskant ('aanhaken van opleidingen'):

Wat betreft onderwijs is het belangrijk om zoveel mogelijk Brabanders te scholen met 'robotcompetenties'. Het gaat om zowel het regulier onderwijs (voorbeeld: Koning Willem I college Den Bosch) als het 'nieuwe onderwijs' (voorbeeld: Robotacademie Best, scholing van werknemers op de werkvloer). Deze twee componenten van onderwijs dienen met elkaar in

verbinding te staan. Het ontschotten van fondsen om te komen tot regionale scholing is hierbij een belangrijke component. De onderwijscomponent kan als uitwerking eventueel onder de bedrijvencomponent worden gehangen, zodat deze voorziet in scholing van de te benaderen 3000 werknemers.

Verantwoordelijke vanuit projectgroep:

- Alwin Groen en Leo Dubbeldam, BrabantAdvies

Deze component wordt verder uitgewerkt i.s.m. de volgende partijen:

- Reflect / Tilburg University
- Robotacademie
- FNV (Traject Robotisering Werknemers- Werkgeverstafel)
- Nader te bepalen kennisinstellingen (MBO's / HBO's)

Samenlevingskant ('robots in de zorg, 'cure & care'):

Aan de samenlevingskant is het doel om Brabantse inwoners in verbinding te brengen met robotisering. Hiertoe zijn verschillende mogelijkheden. Bijvoorbeeld het benaderen van woningcorporaties, een communicatietraject of een voucher voor inwonerinitiatieven.

Meest concrete idee is om de Brabant Robot Challenge naast studenten ook op te zetten voor medewerkers van zorginstellingen en jongeren over de volle breedte.

Verantwoordelijke vanuit projectgroep:

- André van Gils, Pact Brabant

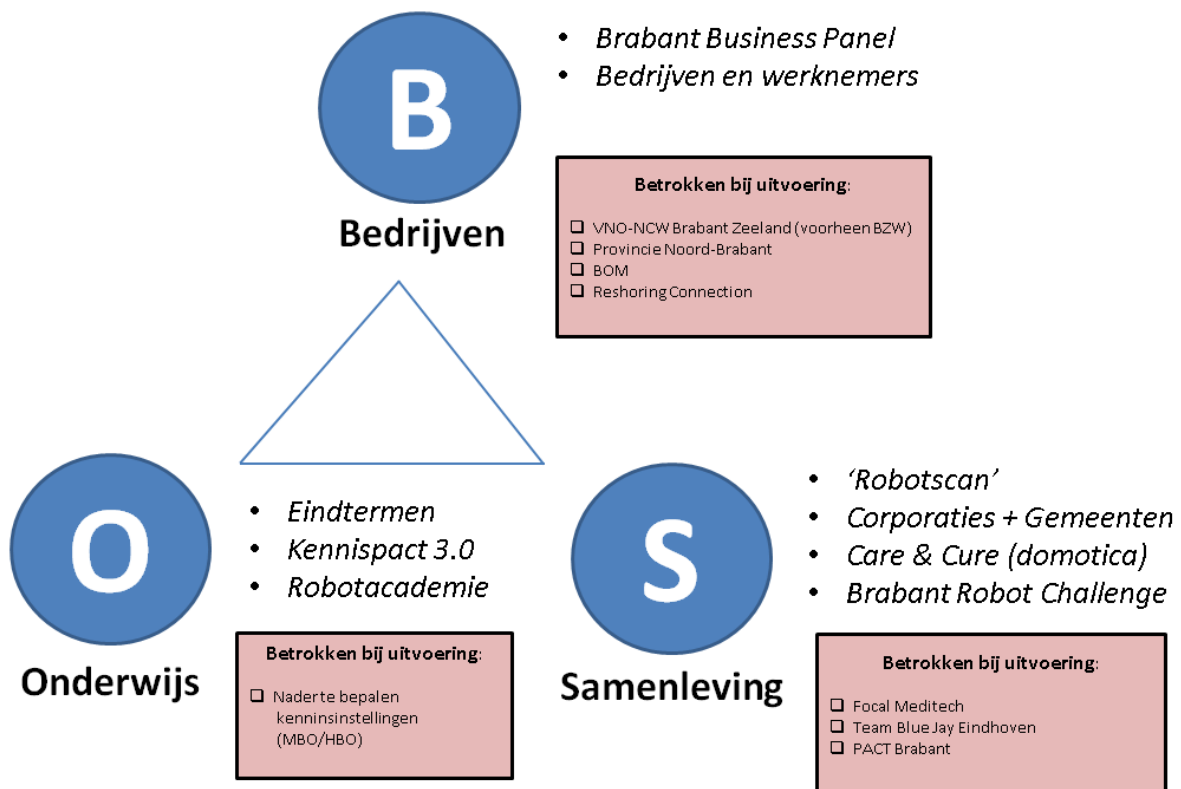
Deze component wordt verder uitgewerkt i.s.m. de volgende partijen:

- Focal Meditech
- Pact Brabant
- Team Blue Jay Eindhoven
- Brabant Robot Challenge
- Eventueel woningcorporaties en gemeenten

Overkoepelend plan:

In verbinding tussen de drie takken (bedrijven, onderwijs en samenleving) is een overkoepelende aanpak gewenst. Deze overkoepeling kan gefocust worden op de communicatie, promotie en branding van robotica in Brabant. Zodat Brabant als robotregio op de kaart komt te staan. Het is de bedoeling deze communicatie te starten als er concrete acties zijn op de drie componenten.

De schematische weergave van de aanpak is als volgt:

Rond de klok van kwart voor zeven sluit voorzitter Leo Dubbeldam de bijeenkomst. Veel dank gaat uit naar de deelnemers, die constructief gesproken en gedacht hebben over de toekomst van robotisering in Brabant. We zijn hen dankbaar voor de investering in tijd en dankkracht.

4. Vervolg en Vragen

- 1) Uitwerking portfolio's (positionpapers A4) door verantwoordelijken per component. Concrete (kwantitatieve) doelstellingen. Daarbij aangeven wat men nodig heeft (aanjaagmiddelen) om er een succes van te maken.
- 2) Projectgroep stelt dit vast in december.
- 3) Tevens terugkoppeling naar Pact Brabant in december (7/12).
- 4) Communicatieplan op basis van de 3 plannen.
- 5) Plenaire groep bijeen in januari/februari 2018.
- 6) Go(!) voor eind februari 2018.

Heeft u als deelnemer van de Ronde Tafel verdere vragen? Schroom niet om contact op te nemen met Alwin Groen van BrabantAdvies/SER Brabant, te bereiken op agroen@brabantadvies.com